

[Nielsen-Man.]

at dette spørgsmål er løst til bunds, for der er jo langt til bunden, men der er også andre muligheder og veje til at få spørgsmålet delvis løst. Jeg håber imidlertid, at der med udformningen af lovforslaget er givet et godt bidrag til at løse også dette spørgsmål. Med det driftsøkonomiske forhold, vi har for tiden, og som vi formentlig må regne med fremtidig, må man tillægge det stor betydning, at ejere af for små husmandsbrug, der er kvalificerede til at få mere jord, men for hvem beliggenheden gør det umuligt at få mere jord, hjælpes til rette. I mange tilfælde, hvor en mand egner sig bedre til at drive et mindre brug, skal ingen presse på for at forstørre ejendommen; der skal man hellere hjælpe manden til rette med en anden drift, men tilbage bliver en række ejendomme, hvor den eneste virkelige løsning bliver at skaffe suppleringsjord. Vi har lagt så megen vægt på en løsning af dette spørgsmål og på en løsning i en nær fremtid, at vi har ment, at også det var et offer værd.

Sådan som lovforslaget nu fremtræder for os, vil jeg hævde, at der er bevaret en fri dispositionsret for landbrugets indehavere, også for såvidt en fri dispositionsret med hensyn til erhvervelse, når man vel at mærke opfylder betingelserne; men denne frie dispositionsret begrænses her som på mange, mange andre områder af det hensyn, der må tages til andre ligeså berettigede interesser. Det er slet ikke noget ukendt fænomen, det er et fænomen, som vi kender på mange andre områder, og jeg tror ikke, vi er gået videre her, og jeg vil gerne spørge, om de, der eventuelt vil kritisere, vil bestride, at vi har et tungtvejende hensyn at tage til landets ungdom, som ønsker at få selvstændige landbrug. Jeg kan forsikre, at der er mange, der venter. Hver gang der udbydes en parcel på statsjord, er der mange kvalificerede købere. Beklageligvis er det vel ikke gået op for tilstrækkelig mange af landbrugets ungdom, at man kan gå en anden vej: selv forskaffe sig jorden og søge jordkøbslån og byggelån efter statshusmandslovens almindelige regler. Desværre er de midler, der er stillet til rådighed af statskassen til dette formål, ikke tilstrækkeligt benyttet, men der er mere end overtegnet på ekspektancelisten for de brug, der udbydes på statsjord. Vi har — det gentager jeg — et hensyn at tage til landets ungdom, et hensyn, som meget vel kan begrunde, at man foretager indskrænkninger i andres frie dispositionsret, fordi det ellers ikke vil være muligt at skaffe ungdommen den ret, jeg mener den har.

Det har fra anden side udenfor rigsdagen været hævdet, at man her er ifærd med at betræde en vej, hvor man betænkeligt går grundlovens § 80 for nær. Der har været talt om, at der vil komme retssager som følge af dette lovforslags vedtagelse. Ja, det er muligt; det kan ingen forhindre, og ingen skal forhindre det. Vi lever i et retssamfund, og finder nogen, at man er gået deres ret for nær, er det deres soleklare ret at få konstateret ved domstolene, om deres vurdering er rigtig. Jeg tror ikke, den er det i dette tilfælde, men det er ikke mig, der er dommer, og derfor siger jeg: vejen står selvfølgelig åben til at få påkendt denne sag, men jeg påtager mig det fulde medansvar for den udformning, lovforslaget har fået. Ikke sådan at forstå, at jeg er glad for alle dets bestemmelser, eller at mit parti er det, men vi må se på lovforslaget som en helhed og se på gevinst og tab samtidig.

Dernæst vil jeg gerne nævne spørgsmålet om prisen. Hvis man endelig skulle tale om, at man går grundlovens § 80 for nær, måtte det vel være med hensyn til prisen. Prisen skal aftales parterne imellem. Man kan måske indvende, at den ene part står svagere i forhandlingerne end den anden, men han står dog aldrig svagere, end at han kan undlade at gå ind på betingelserne og lade være med at erhverve ejendommen.

Så siger man også: hvorfor skulle dette lovforslag gennemføres? Der er bestemmelser deri, som tangerer udstykningsloven, statshusmandsloven, og der er jord nok til udstykning. Ja, jeg mener ikke, der er jord nok, i hvert fald ikke jord nok i offentligt eje. Det har været nævnt, at staten ligger inde med mange store arealer. Det er for såvidt rigtigt nok. Den sidste opgørelse, der foreligger, er fra 1. december 1947, og den viser, at staten ligger inde med og statens jordlovsudvalg administrerer godt 18 000 ha. Men jeg vil gerne gøre opmærksom på, at af disse 18 000 ha udgør vildmosearealerne 6 500 ha, og de fire store godser, som endnu ikke er kommet ind under udstykningen, udgør godt 2 000 ha. Der ligger i Sønderjylland meget store arealer, dels marsk, dels jord, hvortil der hverken fører vej eller sti eller elektricitet, dels endelig jord, der ligger spredt, og som må med i den kommende sønderjyske jordfordeling, jord, der slet ikke er udstykningsmoden. Hvis man vil prøve på at gøre op, hvor meget jord der kan betragtes som udstykningsmoden, viser det sig, at det er et relativt lille areal, der er til rådighed.